

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Første Brev til en højvelbaaren Herre. 1728

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 58. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252802497120/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

DET FØRSTE BREV

Figen vaagnede og kom til at røre ved ham, der endnu laa og snorkede ved Siden af hende. Hun blev naturligvis forskrækket ved dette højt upassende Sammenstød og sprang med jomfruelig Blusel ud af Sengen. Hollænderen prøvede ikke paa at indfange Flygtningen; han var snarere glad for at han paa den Maade havde faaet mere Plads at strække sig paa. Tidlig næste Morgen drog vi fra Sprogø til Korsør. Paa denne Tur kom den svenske Kaptajn i yderste Livsfare. Koleriske Mennesker kommer jo særlig ofte ud for Modgang, ligesom den der bliver opbidset i Terningspil særlig ofte taber, og Døden ofte rammer den mest frygtsomme. Han vilde vise sig, gik langt væk fra Baaden – og saa faldt han i en Vaage. Sømandene fik dog trukket ham op med deres Baadshager. Selv om han var halvdød af Kulde maatte han straks klæde sig helt af og tage noget groft, men tørt Tøj paa. Resultatet var at han i København blev angrebet af en slem Febersygdom. Saa snart han var kommet sig igen tog han til Sverige.

Disse mange Udenlandsrejser var saa stor en Anbefaling for mig at den nylig afdøde Gehejmeraad og Admiral Frederik Giedde ikke betænkte sig paa at tilbyde mig Arbejdet som sine Børns Opdrager og Lærer. Det var efter min tredje Rejse. Jeg var længe i Tvivl om jeg endnu en Gang skulde paatage mig en saa byrdefuld Opgave, men min store Pengemangel tvang mig til det. Den var jo ogsaa ærefuld, og den kildrede mine Ambitioner. I det første halve Aar øvede jeg tappert denne Dont; men efterhaanden blev mit Helbred undergravet af Besværlighederne. Jeg tabte mig, og jeg kunde til sidst ikke engang forhindre mine Elever i at slaas, men maatte bare sidde og se til. Før havde jeg kunnet holde Styr paa dem ved at afstraffe dem, nu maatte jeg tigge dem om at holde op naar de røg i Totterne paa hinanden lige for Næsen af mig. De var nok lærenemme, men nogle skrækkelige Slagsbrødre. Den største af dem gjorde store Fremskridt ved min Undervisning, men det var vist snarere hans egen Flid end

mine Anstrengelser der gjorde Udslaget. Jeg spaaede at han vilde blive en Pryd for Fædrelandet, hvis hans gode Egenskaber fik Lov til at modnes; men denne lovende unge Mand, der interesserede sig saa brændende for alt godt og rigtigt, blev revet bort af en alt for tidlig Død. Han blev dræbt kort efter i Brabant af en norsk Kaptajn, som han selv havde udfordret til Duel. Den næstældste Søn druknede da han vilde sejle over en Aa eller Sø, saa den eneste overlevende er den yngste, som nu er Major ved Hestgarden.

Efter et Aars Forløb blev jeg optaget paa Borchs Kollegium og ansøgte om min Afsked. Mens jeg var Alumne paa dette Kollegium offentliggjorde jeg to Værker. Det første hedder Introduktion til Europas Historie efter Pufendorfs Metode. Og da den ved et overfladisk Blik kunde se ud til bare at være en Oversættelse, tillod Hr. A. H. sig i Fortalen til sin Danmarkshistorie at paastaa at mit Værk var skrevet af efter Pufendorfs Historie. Den mere omhyggelige Læser vil dog kunne se at det meste er taget direkte fra Kilderne, naar man undtager Afsnittet om Tyskland. Idéen til dette Værk fik jeg paa det bodleyanske Bibliotek i England, hvor jeg fik Lejlighed til at se de Bøger der angik Emnet. Jeg spekulerede paa hvor udmærket og ærefuldt det vilde være for mig allerede i min Ungdom at træde ind i Forfatternes Rækker. Lysten til en Smule Publicity fik mig til at skrive en Verdensgeografi, hvor jeg sluttede hvert Afsnit med det paagældende Folks Historie. Men da jeg skulde lige til at forelægge Bogen for Censuren udkom Pflugs Geografi i Kvartformat. Saa ændrede jeg Plan, udskød det geografiske Stof og udgav det historiske under Titlen Introduktion til Europas Historie. Jeg har tit prøvet paa at lave Bogen helt om og revidere den fra Grunden. Da jeg skrev den var jeg jo paa Alder med Ovid da han begyndte at digte:

Jeg kun havde ladet rage
én Gang eller to min Hage.